

שיפור שיטות ע"י הקלת ביצוע פעולות מהיבט המאמץ הפיזי

מאת פטר פישמן

ביקורי במפעלים אני מאתר עובדים אשר מבצעים את עבודתם באופן ידני ומשקיעים מאמץ פיזי ניכר במקום להיעזר בציווד העומד לרשותם. וכל כך, מכיוון שהם סומכים על הכושר הגופני שלהם וגם כתוצאה מהרגלי עבודה שהשתרשו במפעל. התירוץ הוא, לרוב, שהמאמץ הפיזי מושקע "לטובת זירוז העבודה", "פעולה לזמן קצר", "מהלך קצר", או "כך מבצעים את העבודה אצלנו מימים ימימה" וכד'.

המנהלים בדרך כלל אינם מתערבים בשיטות העבודה הללו, כל עוד התהליך זורם ללא תקלות מיוחדות ולא נוצרים כשלים. לפי דעתם של המנהלים, העובדים מנוסים והם גם בעלי מקצוע - ותיקים וגם צעירים יותר.

כאשר בחנתי את התופעה עם נציג של אחד המפעלים ניתן לי להבין שהרגלי העבודה הקיימים במקום קובעו מזה זמן רב, ותהליכי העבודה עם מיתקנים מכניים מיושנים הם ייחודיים לפעולה המסוימת ומהווים מקור לגאווה ולחזויות יצירה של העובדים - מכיוון שהם אלה שתכננו, הרכיבו, והקימו את המיתקן - ולא חשוב כמה כוח פיזי הם משקיעים בפעולה. הם לא מוכנים לחשוב על שינוי או על שיפור

.....
הכותב הוא מדייק בטיחות בתעשייה, מחוז ת"א והמרכז, המוסד לבטיחות ולגיהות

נכונותה של הנהלת המפעל לענות על הצורך במתן פתרונות טכניים משופרים לתהליכי העבודה מהווה במקרים רבים "משיכת זמן" מכיוון שנדרשים תכנון, שילוב בתהליך, קביעת נהלים משופרים כולל מציאת מיקום ותקציבים מתאימים, והמאמץ הזה בהחלט איננו מבוטל.

לא אחת נתקלתי במקרים שבהם העובד מבקש למלא "טופס תאונה" או בקשה לבדיקות רפואיות בעקבות כאבים בחלקי גוף שונים ופגיעה שמקורם בהשקעת מאמץ פיזי גדול במטלה שהוא מבצע. בעיני הנהלת המפעל נראה שהעובד מחפש לעצמו ימי אי-כושר בעקבות תאונה בעבודה, כדי לשבת בבית. עובדים מתלוננים שנתקלו בגורמים מינהליים חיצוניים שאינם מוכנים להכיר בבעיה ממנה הם סובלים, והם גורמים להם לקשיים ומריצים אותם אחרי אישורים מאישורים שונים, המצריכים פגישות עם ועדות רפואיות למיניהן. לבסוף, במקרים רבים, העובדים מתעייפים ומתייאשים מההתרוצצות הלוך ושוב, ומבטלים את תביעותיהם.

כדי להימנע מחשיפת עובדים לבעיות כאלה צריך לפתח מיתקנים ושיטות שישפרו את תהליכי העבודה ויאפשרו להקל על המאמץ הפיזי הנדרש מהעובד.

יש להשקיע בתכנון תהליכי העבודה - כך כולם יצאו נשכרים. כך יתקבל שיפור בזרימת התהליך, והעובדים יישארו בריאים, מרוצים ומלאי דחף חיובי לביצוע עבודתם. ■

במיתקנים המופעלים כיום, או לשלב בהם טכנולוגיה חדשה כלשהי.

גם עבור המנהל המצב רצוי וטוב, מאחר שהוא איננו נדרש להביא או לרכוש ציוד מתאים אחר ובכלל, בעיניו אלה הן הוצאות מיותרות. הנהלות מפעלים רבים שואפות לצמצם את ההוצאות ומעדיפות להמשיך לעבוד בשיטות קיימות, לפחות עד להיווצרות נזק או כשל, שישביתו את התהליך. גם אז, הנהלת המפעל עשויה להעדיף להשקיע בתיקון המינימלי האפשרי ולהחזיר את העבודה לתיפקוד שוטף.

גם במקרה שנוצרת פגיעה פיזית הגורמת נזקים ל"גורם האנושי", יש קושי להבין שהגורם לתאונה נעוץ בשיטת הביצוע. לרוב, מחפשים את פתרון המכשלה בהתנהגות העובד או כ"יד הגורל".

התשובה היא מניעת חשיפה למאמץ פיזי

בחינה לצורך שינויים בתהליך העבודה היא משימה שקשה לשכנע בנחיצותה, וקשה לקבל את הסכמת ההנהלה לביצועה - למרות שתוצאות שיפורים בעמדות העבודה עשויות להביא להקלה על פעולת העובד, ובכך לשפר ולהקטין את המאמץ הפיזי שנדרש מהעובד בביצוע המטלה. לעתים מספיק להביא להאטה בקצב העבודה עד לרמה סבירה (טיפול במישור הנורמות/ הפרמיות).

קורסים וימי עיון במחוז תל-אביב והמרכז

לחודשים מרץ, אפריל, מאי 2011

הקורסים וימי העיון יתקיימו במדלי הים התיכון בבת-ים

קורסים וימי עיון שאין לגביהם מועד מדויק

בטיחות אש - מניעה וכיבוי ■ רענון בטיחות למנהלי עבודה בכנייה ■ מעבדה להתנסות ברעש ומניעתו ■ בטיחות בתעשיית המתכת ■ בטיחות בצביעה ■ בטיחות בתעשיית המזון ■ בטיחות בבתי דפוס ■ בטיחות בענף האלקטרוניקה ■ בטיחות במחסנים ■ בטיחות בעבודות ינון ■ בטיחות בעבודות כיוב ומכונני שאיבה ■ בטיחות בריתוך ■ מנהלי עבודה בתעשייה ■ גיהות תעסוקתית ■ הגורם האנושי לתאונות עבודה ■ תפקיד נאמן הבטיחות ■ איתור סיכונים במקומות העבודה ■ בטיחות לעובדי מעבדות ■ תקירת תאונות עבודה ■ הרמה נכונה, כאבי גב וארגונומיה ■ רענון למפעילי כלי הרמה מוסמכים.

למנהלים ולעובדים בכירים	17.3-15.3	למנהלים ולעובדים בכירים	17.3-15.3
למנהלים ולעובדים בכירים	פתוחה: 2.3	למנהלים ולעובדים בכירים	פתוחה: 2.3
לנגרים, עובדי נגריות ואחרים	29.3	לנגרים, עובדי נגריות ואחרים	29.3
למנהלים ולעובדים בכירים	14.4-12.4	למנהלים ולעובדים בכירים	14.4-12.4
לחשמלאים, עובדי תחזוקה וכלל העובדים	6.4	לחשמלאים, עובדי תחזוקה וכלל העובדים	6.4
למנהלים ולעובדים בכירים	19.5-17.5	למנהלים ולעובדים בכירים	19.5-17.5
לדרג הניהול	30.5	לדרג הניהול	30.5

מרץ

קורס נאמני בטיחות (בסיסי) 3 מפגשים רצופים
 קורס נאמני בטיחות (מתקדם) 5 מפגשים במתכונת של יום בשבוע
 יום עיון: בטיחות בעבודות נגרות

אפריל

קורס נאמני בטיחות (בסיסי) 3 מפגשים רצופים
 יום עיון: בטיחות בעבודות חשמל

מאי

קורס נאמני בטיחות (בסיסי) 3 מפגשים רצופים
 יום עיון: אחריות כלילית ואחריות

לפרטים נוספים: מחוז ת"א והמרכז

טל': 5266465, 03-5266471, פקס: 03-6208596 דוא"ל: tel-aviv@osh.org.il